

ROSA-prosjektet
Storgata 11
0155 Oslo

Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 20.08.2012

Høring vedrørende forslag til endringer i utlendingsloven (karantene for vertsfamilier som er ilagt straff eller særreaksjon for forhold begått mot en au pair)

ROSA-prosjektet ønsker herved etter invitasjon å kommentere høringsbrev av 9.7.2012 – om Justis- og beredskapsdepartementets forslag til endringer i endringer i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) om ileggelse av karantene for vertsfamilier som er ilagt straff eller særreaksjon for forhold begått mot en au pair.

I høringsbrev av 27.1.2012 foreslo departementet endringer i utlendingsloven og -forskriften for å etablere en ordning med karantene for vertsfamilier som bryter vilkårene for oppholdstillatelse til au pair. Etter innspill i høringsrunden foreslår departementet å utvide grunnlaget for når det kan ilegges karantene til også å omfatte situasjoner der vertsfamilien er ilagt straff eller særreaksjon for forhold begått mot en au pair. I tillegg foreslås det å øke karanteneperiodens maksimale lengde i forhold til det som ble foreslått i høringsbrevet av 27.1.2012.

Vår innledende kommentar er å repetere våre innsigelser til høringsbrev av 27.1.2012, hvor vi hevder at au pair ordningen ikke lenger har den funksjonen som er intendert om kulturutveksling. Vi mener fortsatt at au pair ordningen er billig arbeidskraft i hjemmet for enkelte grupper i Norge. Vi fortsetter å stille oss undrende til ulike tiltak og lovendringer regjeringen er villige til å gjøre for å opprettholde denne gammeldagse ordningen. Vi fastholder vårt forslag om å åpne for ordinær arbeidstillatelse for personer som ønsker å arbeide som hushjelper, med rettigheter og plikter som ordinære arbeidstakere eller som spesialister. Videre mener vi at kulturutveksling kan tilrettelegges gjennom andre ulike ordninger som folkehøyskole eller andre utvekslingsprogrammer.

Det er flere grunner til å utvide bekymring for misbruk av au pair ordningen, og vi har funnet frem til flere forskningsrapporter som påpeker at denne ordningen ikke lengre kan sies å tilfredsstille formålet om kulturutveksling.

En rapport som påpeker dette er denne fra EU parlamentet:

«*DIRECTORATE GENERAL FOR INTERNAL POLICIES, POLICY DEPARTMENT C: CITIZENS' RIGHTS AND CONSTITUTIONAL AFFAIRES, GENDER EQUALITY: Abused Domestic Workers in Europe: The case of au pairs*» <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201202/20120224ATT39302/20120224ATT39302EN.pdf>

Konklusjonene i denne rapporten er tydelig:

“The findings show different patterns of au pair migration and different situations of au pairing as well as different strategies to protect the au pairs. The overall recommendation is to separate current au pair immigration into two programs: one of cultural exchange and one of domestic and care work.”

Høringsbrevet foreslår karanteneordninger for å forsøke å hindre utnyttelser og krenkelser av au pairer. Vi mener at det å avvike au pair ordningen i større grad vil kunne forebygge disse overgrepene. I den sammenheng vil vi vise til forskningsrapporten **“Unprotected Work, Invisible Exploitation: Trafficking for the Purpose of Domestic Servitude”**, Vienna, 17-18 June 2010 Research Paper on Trafficking in Human Beings for Domestic Servitude in the OSCE Region: Analysis and Challenges. Report of the Tenth Alliance against Trafficking in Persons Conference. Organization for Security and Co-operation in Europe http://www.ungift.org/doc/knowledgehub/resource-centre/OSCE_Domestic_Servitude.pdf

Her har de har sett nærmere på hvordan særlig fattige kvinner er mer sårbare for utnyttelse innenfor gruppen som arbeider som hushjelp/barnepassere. Au parens situasjon er en gruppe det er lett å sammenligne beskrivelsene i rapporten om ubeskyttede arbeidstakere og om usynlig utnyttelse. De beskriver utfordringene med å identifisere mulige ofre for menneskehandel som er i en slik situasjon slik:

“It is an invisible form of exploitation which is extremely difficult to detect due to the hidden nature of the work provided. The particularity of domestic work is that it takes place out of sight in private households, thereby isolating the workers”.

Når de ser videre på hvem ofre for menneskehandel er, så nevnes kvinner og au pairer eksplisitt som en av gruppene som utnyttes:

“Who are the trafficked persons? Work within private households, in the OSCE region, is performed mainly by women, especially by migrant workers, au pairs and children”. 9 See Council of Europe, PA Recommendation 1663 (2004); ILO, Decent work for domestic workers, Report IV(1) (2010).

Statistikken viser at den største gruppen kvinner som søker seg til Norge som au pairer er kvinner som lever i fattigdom, flesteparten fra Filipinene. Deres store behov for inntekt som forsørger familiemedlemmer i hjemlandet, gjør at mange er redde for å protestere og rapportere brudd på vilkårene for au pairer. Dette er sårbarhet. Høringsbrevets forslag om å stramme inn reglene for vilkår for au pairer og vertsfamilier, for å bedre kunne beskytte au parene samsvarer dårlig med alvoret rapporten påpeker:

It is important to highlight that understanding the phenomenon of trafficking for domestic servitude cannot be limited to identifying the types of services that the workers are forced to provide, but rather it is critical to analyze their overall living and working conditions (accommodation, salary, hours worked, time off, variety of work, legal status, social treatment, family and cultural attitudes, etc.). Furthermore, the question of domestic servitude cannot be discussed without linking it to the more general problem of decent work for domestic workers, and to its gender and migration dimensions. In order to tackle this phenomenon, it is necessary to take into account the broader issues related to the working conditions of household employees and the protection of their rights, as well as the impact of migration and labour policies which may unintentionally make migrant workers, and especially women, more vulnerable to exploitation.

Det er også pågående forskning i Norge på dette tema, og funn her viser også at formålet med kulturutveksling ikke synes å være i fokus hverken for au parene eller for vertsfamiliene. Dette har forsker Mariya Bikova ved Sosiologisk institutt, ved Universitetet i Bergen vist gjennom sitt arbeid med en doktorgrad der hun forsker på au pair-ordningen i Norge. Hun viser til at det å være au pair oppleves av au parene som et yrke, ingen kulturutveksling. Særlig betrakter de filippinske au parene seg selv som arbeidstakere, og forventer å bli behandlet slik. Hun viser videre til at norske familier gjerne vil se på seg selv som likestilte, men det skjer ofte ved hjelp av en au-pair for de som har råd til det. Bikova påpeker at dette er tjenestetilsetting av husarbeid, ikke reell likestilling. <http://www.verdidebatt.no/debatt/cat19/subcat20/thread123337/>

ROSA-prosjektet vil på bakgrunn av disse forskningsrapportene argumentere for at norske myndigheter, kommer i forkant av utnyttelse og overgrep av au pairer på en bedre måte ved å avvikle au pair ordningen. Et annet alternativ er å ta på alvor de ulike forslagene som fremmes av forskerne på feltet, og da spesielt forslaget om å anse au pairer for å være en ordinær arbeidstager, slik at deres rettigheter og plikter blir tydelige og vanskeligere å utnytte.

Forslaget om karanteneordninger for voldelige og respektløse vertsfamilier, og innstramminger for kvinnelige au pairer med barn i hjemlandet fremstår for oss som tiltak som **ikke** vil bidra til noen bedring av situasjonen til au pairer i Norge.

Vennlig hilsen

.....

Maya Brenna Nielsen
Informasjonsrådgiver
ROSA

.....

Tove Smaadahl
Daglig leder
Krisesentersekretariatet